

การจัดการดินทราย

ดิน เป็นทรัพยากรธรรมชาติ เป็นแหล่งที่มาที่สำคัญของธาตุอาหาร น้ำตามธรรมชาติที่ค้ำจุนพืช และสัตว์ให้เจริญเติบโต การเก็บเกี่ยวผลิตผลของพืชออกจากไร่นาแต่ละครั้งทำให้เกิดการสูญเสียธาตุอาหารพืชออกไปด้วย ดังนั้นการปลูกพืช และเก็บเกี่ยวผลิตผลอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานาน อาจทำให้ดินดีกลายเป็นดินเสื่อมโทรม การเจริญเติบโต และผลิตผลของพืชลดลง การเปลี่ยนแปลงของดินจากสภาพดินดีไปเป็นดินเสื่อมโทรมจะเกิดขึ้นได้เร็วหรือช้าขึ้นอยู่กับการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร และวิธีการอนุรักษ์ปรับปรุงบำรุงดินของเกษตรกร

ดินทราย คือกลุ่มเนื้อดินที่มีอนุภาคขนาดทราย เป็นองค์ประกอบอยู่มากกว่าร้อยละ 85 โดยอนุภาคจะเกาะตัวกันหลวม ๆ และมองเห็นเป็นเม็ดเดี่ยว ๆ ดินทรายเกิดจากการทับถมของตะกอนเนื้อหยาบ หรือตะกอนทรายชายฝั่งทะเล ทำให้ดินดูดซับน้ำไว้ได้น้อย มีแร่ธาตุอาหารตามธรรมชาติต่ำมาก มีการดูดซับปุ๋ยต่ำมาก และมีโครงสร้างไม่ดีทำให้พืชขาดน้ำ และธาตุอาหารอย่างรุนแรง แคระแกร็น และไม่เจริญเติบโต ปัญหาหลักของดินทราย ได้แก่ **ปัญหาเกี่ยวกับการชะล้างพังทลายของดิน** ที่รุนแรงในพื้นที่ดอน

พื้นที่ลุ่ม ๆ ดอน ๆ และรุนแรงมากในบริเวณพื้นที่ภูเขา **ปัญหาที่ความอุดมสมบูรณ์ของดิน** การใช้ปุ๋ยเคมีให้ผลตอบสนองต่อพืชต่ำ และเป็นผลให้ผลิตผลต่อหน่วยพื้นที่ลดลง และบางพื้นที่มี**ปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติทางกายภาพของดินไม่ดี** ได้แก่ ดินแน่นทึบ โดยเฉพาะดินพื้นที่นาที่มีคอนข้างเป็นทรายละเอียด มีอินทรีย์วัตถุเป็นองค์ประกอบต่ำ จะมีผลทำให้ดินอัดตัวแน่นทึบ ยากแก่การซอนไชของรากพืช

แนวทางการจัดการดินทราย

ปรับปรุงโครงสร้างของดิน โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ได้แก่ ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และปุ๋ยชีวภาพ เพื่อทำให้โครงสร้างของดินดีขึ้น ความอุดมสมบูรณ์ของดินเพิ่มขึ้น และทำให้ดินมีความสามารถในการอุ้มน้ำได้ดีขึ้น ตลอดจนใช้วิธีการปลูกพืชคลุมดิน เพื่อป้องกันการสูญเสียน้ำ และรักษาความชุ่มชื้นของดิน

เลือกชนิดพืชที่ปลูกให้เหมาะสมกับสมบัติของดิน โดยต้องเป็นพืชไร่ และไม่ผลทนแล้ง เช่น พืชตระกูลถั่ว เป็นต้น

จัดทำแหล่งน้ำขนาดเล็ก เพื่อกักเก็บน้ำไว้ในช่วงที่ขาดแคลนน้ำหรือช่วงที่ต้องการน้ำมาก

เรียบเรียงข้อมูล : กลุ่มวิจัยและพัฒนาการจัดการดินเสื่อมโทรม กองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน
ออกแบบ : สำนักวิทยาศาสตร์เพื่อการพัฒนาที่ดิน

ชุดองค์ความรู้วิชาการวันดินโลก 2567 เรื่อง **“ใส่ใจมาตรฐาน ตรวจวัดจัดการ ดินดียั่งยืน”**

กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

